

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԸՆԿ. Վ. Մ. ՄՈԼՈՏՈՎԻ ՃԱՌԸ
ՌԱԴԻՈՑՈՎ

1939 թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ

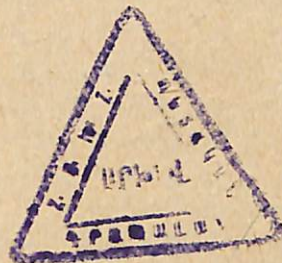
ՔԱՂԱՔԱՆՆ ԳՐԱԳՆՈՒԹՅԱՆ ԳՆՏԱՍԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ ● 1939

30 JAN 2018

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈՂՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ ՄԻԱՅԵՐ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐ-
ՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԸՆԿ. Վ. Մ. ՄՈԼՈՏՈՎԻ ՃԱՌԸ
ՌԱԴԻՈՅՈՎ

1989 թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ

ԲՍՂԱԲԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1939

РЕЧЬ ПО РАДИО

Председателя

Совета Народных Комиссаров СССР

Тов. В. М. МОЛОТОВА

17 сентября 1939 г.

Государственное издательство полнит. литературы

Ереван ● 1939

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴՍԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ
ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. Վ. Մ. ՄՈՒՈՏՈՎԻ
ՃԱՌԸ ՌԱԴԻՈՑՈՎ.,
1939 թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 17-ԻՆ

Ընկերներ: Մեր մեծ յերկրի քաղաքացիներ և քաղաքացուհիներ:

Այն իրադարձությունները, վոր լեհ-գերմանական պատերազմն և առաջ բերել, ցույց տվին լեհական պետության ներքին սնանկությունը և բացահայտանդործունակությունը: Լեհական կառավարող շրջանները սնանկացել են: Այս ամենը կատարվեց ամենակարճ ժամանակամիջոցում:

Անցել է ինչ-վոր մի-յերկու շաբաթ, իսկ Լեհաստանն արդեն կորցրել է իր բոլոր արդյունաբերական սջախները, կորցրել է խոշոր քաղաքների և կուլտուրական կենտրոնների մեծ մասը: Չկա այլևս նաև Վարշավան, վորպես լեհական պետության մայրաքաղաք: Վոչ վոր չգիտե, թե վորտեղ է գտնվում լեհական կառավարությունը: Լեհաստանի բնակչությունն իր ձախողակ ղեկավարների կողմից թողնված է բախտի քմահաճույքին: Լեհական պետությունը և նրա կառավարությունը փաստորեն դադարել են գոյություն ունենալուց: Այսպիսի դրություն հետևանք

Խմբագիր Բ. Ն. Իավթյան
Սրբագրիչ Հ. Դուլսյանյան
Կոնտրոլ սրբագրիչ Լ. Արովյան

Դրավիտի լրագոր № Կ. 2473, հրատ. № 744,

Պատվեր № 213, տիրաժ 10.000

Հանձնվել է արտադրության 20/X 1939 թ.

Ստորագրված է տպագրելու 28/X 1939 թ.

Գինը 10 կ.

Քաղաքական գրականության պետական հրատարակչության
տպարան, Յեթևան, Արևիկյան 65

1-364594

քով Խորհրդային Միութեան և Լեհաստանի միջև կնքված պայմանագրերը դադարեցրել են իրենց դործողութիւնը:

Լեհաստանում ստեղծվել է այնպիսի դրութիւն, վորը Խորհրդային կառավարութեան կողմից պահանջում և հատուկ հոգատարութիւն իր պետութեան անվտանգութեան վերաբերմամբ: Լեհաստանը հարմար ասպարեղ է դարձել ամեն տեսակ պատահականութիւնների և անակնկալների համար, վորոնք կարող են սպառնալիք ստեղծել ԽՍՀՄ համար: Խորհրդային կառավարութիւնը մինչև վերջին ժամանակ մնում էր չեզոք: Բայց նա, հիշյալ հանդամանքների հետեանքով, այլևս չի կարող չեզոք վերաբերվել դեպի ստեղծված դրութիւնը:

Խորհրդային կառավարութիւնից չի կարելի նաև պահանջել անտարբեր վերաբերմունք դեպի արշուձակից ուկրաինացիներին և բելոռուսների բախար, վորոնք ապրում են Լեհաստանում և առաջ գտնվում եյին իրավազուրկ ազգերի վիճակում, իսկ այժմ բոլորովին էլ պատահմունքի կամքին են թողնված: Խորհրդային կառավարութիւնն իր սրբազան սրբապահանութիւնն է համարում ոչնութեան ձեռք մեկնել իր յեղբայր ուկրաինացիներին և յեղբայր բելոռուսներին, վորոնք ապրում են Լեհաստանում:

Այս ամենը նկատի ունենալով, ԽՍՀՄ կառավարութիւնն այսօր առաջնային Մոսկովայի լեհական դեսպանին նոտա հանձնեց, վորի մեջ հայտարարեց, վոր Խորհրդային կառավարութիւնը կարմիր Բանակի Գլխավոր հրամանատարութիւնը կարգադրել է հրաման տալ զորքերին՝ անցնելու սահմանը և իրենց

պաշտպանութեան տակ վերցնելու Արևմտյան Ուկրաինայի ու Արևմտյան Բելոռուսիայի բնակչութեան կյանքն ու գույքը:

Խորհրդային կառավարութիւնն այդ նոտայի մեջ նաև հայտարարել է, վոր միաժամանակ ինքը մտադիր է բոլոր միջոցները ձեռք առնել, վորպեսզի լեհ ժողովրդին դուրս բերի այն չարարաստիկ պատերազմից, վորի մեջ նրան զցեցին նրա անմիտ ղեկավարները, և հնարավորութիւն տա նրան ապրելու խաղաղ կյանքով:

Սեպտեմբերի սկզբներին, յերբ կարմիր Բանակի պահեստայինների մասնակի զորահամալագ էր կառարվում Ուկրաինայում, Բելոռուսիայում և ելի չորս ղինվորական ոկրուզներում, դրութիւնը Լեհաստանում պարզ չէր, և այդ զորակոչը կիրառվում էր վորպես նախազուրկութեան միջոց: Վոչ վոք չէր կարող մտածել, վոր լեհական պետութիւնը յերևան կբերի այդպիսի անդորութիւն և այդպիսի արագ քայքայում, ինչպիսին այժմ արդեն տեղի ունի ամբողջ Լեհաստանում: Մահայն, քանի վոր այդ քայքայումն առկա յի, իսկ լեհական գործիչները լիակատար կերպով սնանկացել են ու ընդունակ չեն փոխելու Լեհաստանում ստեղծված դրութիւնը, մեր կարմիր Բանակը, պահեստայինների վերջին զորահամալագի միջոցով խոչոր համարում ստանալով, պետք է պատվով կատարի իր առջև դրված պատվավոր խնդիրը:

Կառավարութիւնը հաստատ վստահութիւնն է հայտնում, վոր մեր Բանվորա-Գյուղացիական կարմիր Բանակն այս անգամ ևս ցույց կտա իր մարտական հղորութիւնը, դիտակցականութիւնն ու կարգապահութիւնը, վոր իր ազատագրական մեծ խնդրել

կատարումը նա կպատի նոր սխրագործություններով,
հերոսությամբ ու փառքով:

Իրա հետ միասին, Խորհրդային կառավարու-
թյունը լեհական դեսպանի անունով հանձնած էր նո-
տայի պատճենն ուղարկել և այն բոլոր կառավարու-
թյուններին, վորոնց հետ ԽՍՀՄ-ն դիվանագիտական
հարաբերություններ ունի, և միաժամանակ հայտա-
րարել և, վոր Խորհրդային Միությունը չեզոքության
քաղաքականություն կվարի այդ բոլոր յերկրների վե-
րաբերմամբ:

Սրանով են բնորոշվում մեր վերջին միջոցառում-
ները՝ արտաքին քաղաքականության դժով:

Կառավարությունը նաև դիմում է Խորհրդային
Միության քաղաքացիներին հետևյալ պարզաբանու-
մով: Պահեստայինների պրահավաքի կապակցու-
թյամբ մեր քաղաքացիների մեջ նկատվեց ավելի շատ
պարենամթերք և այլ սպրանքներ կուտակելու ճեղ-
ատում այն փախից, ինչ մատակարարման բնագավա-
ռում քարտային սխտեմ կմտցվի: Կառավարությունը
հարկ և համարում հայտարարել, վոր ինքը մտադիր
չէ պարենամթերքի և արդյունաբերական ապրանքնե-
րի քարտային սխտեմ մտցնել, յեթե նույնիսկ ար-
տաքին իրադարձությունների առաջ բերած պետական
միջոցառումները յերկարաձգվեն վորոշ ժամանակով:
Վախենում եմ, վոր պարենամթերքի և սպրանքների
չափից դուրս գնումներից տուժեն միայն նրանք, ով-
քեր կզբաղվին դրանով և կկուտակեն ավելորդ պա-
շարներ, դրանք փչանալու վտանգի յենթարկելով:
Մեր յերկիրն ապահովված է այն ամենով, ինչ ան-
հրաժեշտ է, և կարող է յուր գնալ առանց մատակա-
րարման քարտային սխտեմի:

Այժմ մեր խնդիրն է, յուրաքանչյուր բանվորի և
գյուղացու խնդիրն է, յուրաքանչյուր ծառայողի և
ինտելիգենտի խնդիրն է՝ ազնվորեն և անձնվիրաբար
աշխատել իր պոստում և դրանով ողնություն ցույց
տալ Կարմիր Բանակին:

Ինչ վերաբերում է մեր պանծալի Կարմիր Բանա-
կի մարտիկներին, ապա յես չեմ կասկածում, վոր
նրանք հայրենիքի հանդեպ իրենց պարտքը կկատարեն
պատվով ու փառքով:

Խորհրդային Միության Ժողովուրդները, մեր
յերկրի բոլոր քաղաքացիներն ու քաղաքացուհիները,
Կարմիր Բանակի և Ռազմա-Մովային նավատորմի
մարտիկները, ինչպես յերբեք, համախմբված են Խոր-
հրդային Կառավարության շուրջը, մեր բուլչեիկյան
կուսակցության շուրջը, իրենց մեծ առաջնորդի շուր-
ջը, լմաստուն ընկեր Ստալինի շուրջը, աշխատանքի
նոր ու դեռ չտեսնված հաջողությունների համար՝
արդյունաբերության մեջ և կոլտնտեսություններում,
Կարմիր Բանակի նորանոր պանծալի հաղթանակների
համար՝ մարտական ճակատներում:

ԽՍՀՄ ԿՍՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՏԱՆ,
ՎՈՐԸ 1939 Թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 17-Ի ԱՌԱՎՈՏՅԱՆ
ՀԱՆՁՆՎԵԼ Ե ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԼԵՀԱԿԱՆ
ԴԵՍՊՈՆՏԻՆ

17 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 1939 Թ.

Պարոն ղեսպան,

Լեհ-գերմանական պատերազմը յերևան բերեց լեհական պետութեան ներքին սնանկութեանը: Պատերազմական գործողութեաններէ տասնորովս ընթացքում Լեհաստանը կորցրեց իր բոլոր արդյունաբերական շրջանները և կուլտուրական կենտրոնները: Վարչական, վորպէս Լեհաստանի մայրաքաղաք, այլևս գոյութիւն չունի: Լեհական կառավարութեանը քայքայվել է և չի ցուցարբերում կենդանութեան նշույլներ: Այդ նշանակում է, վոր լեհական պետութեանը և նրա կառավարութեանը փաստորեն դադարել են գոյութիւն ունենալուց: Դրանով իսկ նաև դադարեցրել են իրենց գործողութեանը ԽՍՀՄ և Լեհաստանի միջև կնքված պայմանագրերը: Ինքն իր բախտին և առանց ղեկավարութեան թողնված՝ Լեհաստանը վեր է ածվել հարմար ասպարեզի սմէն տեսակ պատահականութեաններէ ու անակնկալներէ համար, վորոնք կարող են սպառնալիք ստեղծել ԽՍՀՄ համար: Ուստի, մինչև

այժմ լինելով չեզոք, Խորհրդային կառավարութեանն այլևս չի կարող չեզոք վերաբերվել այդ փաստերին:

Խորհրդային կառավարութեանը նաև չի կարող անտարբեր վերաբերվել այն բանին, վոր Լեհաստանի տերիտորիայում ապրող արյունակից ուկրաինացիներն ու բելոռուսները, վորոնք զցված են բախտի քմահաճույքին, մնան անպաշտպան:

Այսպիսի իրադրութեանը նկատի ունենալով, Խորհրդային կառավարութեանը կարմիր Բանակէ Գլխավոր հրամանատարութեանը կարգադրել է հրաման տալ զորքերին՝ անցնելու սահմանը և իրենց պաշտպանութեան տակ վերցնելու Արևմտյան Ուկրաինայի ու Արևմտյան Բելոռուսիայի բնակչութեան կյանքն ու գույքը:

Միաժամանակ Խորհրդային կառավարութեանը մտադիր է բոլոր միջոցները ձեռք առնել, վորպէսզի լեհ ժողովրդին գուրս բերի այն չարաբաստիկ պատերազմից, վորի մեջ նրան զցեցին նրա անմիտ ղեկավարները, և հնարավորութեան տալ նրան ապրելու խաղաղ կյանքով:

Ընդունեցեք, պարոն ղեսպան, Ձեր նկատմամբ լիակատար հարգանքիս հավաստիքը:

ԽՍՀՄ Արտաքին Գործերի Ժողովրդական

Կոմիտար՝ Վ. ՄՈՒՆՏՈՎ

Լեհաստանի արտակարգ և լիազոր ղեսպան

պ. Գրմիրովսկուն, Լեհական ղեկավարութեան

Մասկա

ԽՍՀՄ ԿՍՈՍՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՏԱՆ, ՎՈՐԸ
1939 ԹՎԻ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 17-Ի ԱՌԱՎՈՏՅԱՆ
ՀԱՆՁՆԼԵՆ Ե ԽՍՀՄ ՀԵՏ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԱՐԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՈՒՆԵՑՐՂ ՊԵՏՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԻՆ

Պարոն գեապան,

Սրան կից ուղարկելով Ձեզ ԽՍՀՄ Կառավարու-
թյան ս. թ. սեպտեմբերի 17-ի նոտան Մոսկվայի լե-
հական գեապանի անունով, պատիվ ունեմ Կառավա-
րության հանձնարարությամբ հայտնել Ձեզ, Վոր
ԽՍՀՄ-ն վարելու յի չեզոքության քաղաքականու-
թյուն ԽՍՀՄ և (յերկրի անունը)*) միջև յեղած հա-
րարությունների մեջ:

Ընդունեցեք, պարոն գեապան, Ձեր նկատմամբ
լիակատար հարգանքիս համարտիքը:

ԽՍՀՄ Արտաքին Գործերի Ժողովրդական
Կոմիտար՝ Վ. ՄՈՂՈՅՈՎ

17-ն սեպտեմբերի 1939 թ.

*) Այս տերմին ուղարկված է Գերմանիայի, Իտալիայի, Իր-
անի, Չինաստանի, Յապոնիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի,
Ավստրալիայի, ԱՄՆ-ի, Թյուրքիայի, Ֆինլանդիայի, Բուլղարիա-
յի, Լատվիայի, Մոնղոլիայի Ժողովրդական Հանրապետության,
Գանիայի, Եստոնիայի, Եփեղիայի, Հունաստանի, Բելգիայի,
Ռումինիայի, Տաիլենյան Ժողովրդական Հանրապետության, Լիտ-
վայի, Նորվեգիայի, Հունգարիայի ղիվանդիտական ներկայա-
ցուցիչներին:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0937750

ԳՐԱԸ 10 Կ.

1

3645

РЕЧЬ ПО РАДИО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
СОВЕТА НАРОДНЫХ КОММИССАРОВ СССР
ТОВА В. М. МОЛОТОВА

17 сентября 1939 г.

Государственное издательство полит. литературы
Ереван ● 1939